

Reagan, el camí de la veritat

Ernest UDINA

«El poble té un sentit especial i jo li agrado», digué Reagan en acabar, el 23 d'agost, la Convenció Republicana a Dallas, al mateix lloc on fa vint anys fou assassinat un president innovador, el demòcrata John Kennedy. Vint anys després, també, de la irrupció d'aquell senador, Goldwater, que ha tornat a defensar a Dallas l'ultraconservadorisme que ara defensa Reagan i que el portà aleshores a ser derrotat estrepitosament.

Aquelles «noves idees» de Kennedy, les volgué protagonitzar durant la campanya de les primàries demòcrates el senador Gary Hart. Fa uns mesos, ocupava les primeres planes o espais dels mitjans de comunicació occidentals. Reagan, segur de si mateix, començava a tremolar. Però la poca solidesa

Triomfalisme neonacionalista d'un actor mediocre

de les dites noves idees i sobretot la manca de suport de l'aparell del Partit Demòcrata l'han fet oblidar. Al seu lloc, l'home de les velles idees, Reagan, té com a contrincant un Mondale perdedor, segons tots els sondeigs, amb un percentatge de catorze a vint punts. Només quatre vegades no ha estat reelegit als Estats Units un president en exercici, però, aquesta vegada, la derrota del partit demòcrata pot enfonsar-lo en una crisi d'identitat i a la recerca d'un intrometible candidat amb garanties per a competir el 1988.

Oblidades les noves idees de Hart, amb el desprestigi amb què els republicans han sabut batejar la

«vice» de Mondale, Geraldine Ferraro, amb el festival conservador que ha estat la Convenció Republicana i després de la festa de les banderetes amb la qual el neonacionalisme estadunidenc celebrà cada victòria en la final dels Jocs Olímpics, el previ triomf de Ronald Reagan planteja arreu d'Occident una qüestió encara irresolta: «¿És que els Estats Units s'encaminen cap a un ultraconservadorisme aïllacionista com a producte d'haver superat les crisis del Vietnam, del Watergate i de l'època fluixa i dubtosa de Jimmy Carter?»

Hi ha, de fet, dos elements centrals en la política de Reagan que han confortat el seu electorat majoritari. A base de castigar els altres països occidentals amb el dèficit presupostari i reduir no pocs impostos i assistències socials a l'interior —no tant com hauria volgut, per la pressió demòcrata—, l'actor mediocre que arribà a president aclamat ha pogut parlar a Dallas, fent balanç d'un mandat, «del país que té la més alta creixença econòmica del món, un dels més baixos nivells d'inflació, la més ràpida taxa de creació de llocs de treball i el més alt nivell d'inversions en la seva història». A aquest eficaç balanç econòmic, s'hi afegeix, com a element complementari, que el seu electorat valora més, en contrast amb la fluixa època de Carter, la fermesa

mostrada per Reagan davant l'URSS, més que no pas la seva incapacitat per dur a terme qualsevol negociació amb l'altra superpotència.

Embalat per aclamacions i sondeigs, Reagan transgredeix la simple anàlisi pragmàtica, esbombant que l'URSS és «l'imperi del mal», que qualsevol tipus d'avortament és demoniac, que els adversaris demòcrates són el pessimisme i els republicans, en canvi, l'optimisme i la il·lusió de la gran nació. En aquesta línia, ja ha arribat a allò que ha estat qualificat com «el retorn al sagrat»: el silogisme de Reagan és que si l'ètica i la moral provenen de la religió, aquesta i la política són inseparables com a únic camí de la veritat.

Cal esperar els resultats electorals, però, mentrestant, també cal no extrapolar el triomfalisme de Reagan com si traduïssim l'estat d'esperit de la nova Amèrica. No pocs delegats republicans a Dallas divergiren obertament del neoliberalisme i del neoconservadorisme expressat en el programa oficial. El mateix vice-president Bush advertí als delegats que «hem de prosseguir intentant fer el bé, però sense el sentiment de tenir sempre raó».

Tot i així, les noves postures, o la nova expressió de les velles, del republicanisme nord-americà, transparenten la fàcil seguretat que es cerca quan tot, de la crisi econòmica interior a la temuda guerra exterior, és insegur. I planteja un desafiament, partint de les ambigüitats que conté el triomf de Reagan a la convenció, a tots els qui no creuen que l'ultraindividualisme i l'ultraconservació siguin una solució honorable als problemes interiors i internacionals.

Reagan ha tornat a enlairar l'«orgull de ser americà»